

İnsan ve Çevre İlişkisi

Çevre nedir

Canlıların içerisinde yaşadıkları ortama çevre denir. Canlılar ve cansız maddeler çevreyi oluşturur.

Çevre hava, su, toprak gibi cansız varlıklar ile insan, hayvan, bitki gibi canlı varlıklardan oluşur.

İnsanlar ve diğer canlılar çevre içerisinde karşılıklı olarak etkileşim içinde bulunur.

İnsanlar yaşamsal faaliyetlerini yerine getirebilmek için çevreden yararlanır.

Beslenme, su, ısınma, barınma ihtiyaçlarını giderebilmek için çevresinde birtakım değişikliklere neden olur. Çevreden yararlanırken doğal kaynaklar azalır, küresel ısınma oluşur ve çevre kirlenir

İnsanların neden olduğu çevre sorunları;

- **Hava Kirliliği**

Fabrika bacalarından çıkan kirli gazlar, kömür kullanımı, otomobil egzozu gazları, çeşitli deodorantlar havanın kirlenmesine neden olur.

- **Su Kirliliği**

Deniz araçları, akarsu ve denizlere dökülen kanalizasyon suları, sanayi tesislerinin sıvı atıkları suları kirletir. Suları en çok kirleten maddelerden biri de atık pillerdir. Piller tükendiğinde yetkililerin belirlediği çöp alanlarında toplanmalıdır.

Atık yağlar da suyu kirleten etkenlerden biridir. Evde kızartma gibi yemeklerde kullanılan atık yağlar lavaboya dökülürse akarsu ve denizlere ulaşarak balıkların ölmesine neden olabilir.

- **Toprak Kirliliği**

Evsel atıklar, sanayi atıkları, tarım ilaçları, kimyasal gübreler toprağın kirlenmesine neden olur.

- **Küresel Isınma**

Hava kirliliğinin bir sonucudur. İnsanların kullandığı kömür, petrol gibi yakıtlardan çıkan karbondioksit gazının atmosferde artması küresel ısınmaya neden olur. Küresel ısınma sonucunda güneş ışınları dünyayı daha çok ısıtarak iklimlerde değişiklik meydana gelir.

- **Ozon Tabakasında İncelme**

Atmosferin üst tabakasında güneşin zararlı ışınlarını engelleyen ozon tabakası bulunur. Bu tabaka bazı zararlı gazlar nedeniyle incelmektedir.

- **Bitki ve Hayvan Türlerinin Azalması**

İnsanlar ormanlık alanları yerleşim yeri yapmak amacıyla tahrip etmektedir. Bu da o bölgede yaşayan bitki ve hayvanların zarar görmesine neden olmaktadır. Kaçak avlanma nedeniyle pek çok nadir hayvan türünün nesli tehlike altındadır. Ayrıca insanların neden olduğu çevre kirliliği nedeniyle bitki ve hayvanlar zarar görmektedir.

- **Orman Tahribi**

Ormanların tahrip olmasına neden olan faktörler yangın, kaçak yapılaşma, dikkatsizlik, bilinçsiz ağaç kesilmesi, bilinçsiz otlatma vb. şekilde sıralanabilir.

- **Ses Kirliliği**

İnsanların kullandığı çeşitli araçlar doğal olmayan sürekli bir gürültü oluşmasına neden olur. Gürültü insan ve hayvan sağlığı açısından zararlıdır.

- **Nükleer Kirlilik**

Nükleer santraller, nükleer silahlar ve nükleer deneyler çevreye radyasyon denilen zararlı ısınları yayarsa(nükleer sızıntı) çevrede nükleer bir kirlilik oluşur.

- **Kutup Buzullarının Erimesi**

Küresel ısınma nedeniyle değişen iklim koşulları kutuplardaki buzulların erimesine neden olmaktadır. Bunun sonucunda eriyen buzlar nedeniyle oluşan su denizlere karışmakta, deniz seviyesi tüm dünyada yükselmektedir. İlerleyen yıllarda deniz kıyısındaki bazı şehirlerin sular altında kalacağı tahmin edilmektedir.

- **Çarpık Kentleşme**

Şehirlerde binaların plansız şekilde yapılmasıdır. Bunun sonucunda araç ve yaya trafiğine uygun olmayan yerleşim yerleri oluşmaktadır. Çarpık kentleşme tarihi ve kültürel dokuya da zarar vermektedir.

Çevre sorunlarının çözümü

1. Çevre sorunlarının çözümünde en önemli faktör insanların bilinçlendirilmesidir.
2. Geri dönüşüme önem verilmelidir. Kağıt, cam, plastik, pil ve ilaç toplanarak çevre kirliliği önlenir.
3. Kaynaklarımızı ekonomik kullanmak gerekmektedir. Elektrik, su gibi kaynakları israf etmemeliyiz.
4. Nükleer atıklar doğaya zarar vermeyecek şekilde depolanmalıdır.
5. Enerji elde etmek için katı ve sıvı yakıtlar yerine güneş, rüzgar gibi kaynaklar kullanılmalıdır.
6. Nesli tükenmekte olan canlı türleri koruma altına alınmalıdır.